

סדר עבודת הבקר ביוה"כ אבי גרינולד הי"ד .

מערך שעור במסכת יומא, פרק ג, משנה ד
בכיתה ח-ט, קרית חינוך, "קול מבשר"

1. בקשה מהתלמידים לקרוא המשנה לעצמם, ולציין על דף, מספר פעולות הכהן המוזכרות במשנתנו (עליהם לציין אך ורק ספרה).
2. בקשה מהתלמידים לחלק הדף לטבלה בצורה כזו:

פעולות הכהן	פעולות עזר לכהן
-------------	-----------------

ולהסביר להם שעליהם למלא טבלה זו לפי סדר הפעולות. להסברת דברי אתן להם את הדוגמא הראשונה על הלוח:

פעולות הכהן	פעולות עזר לכהן
-------------	-----------------

(1) פרסו סדין של בוך

(2) פשט ירד וטבל עלה ונסחפג

אבקש מהם להשלים הטבלה בכוחות עצמם.

3. לאחר שעברתי ביניהם וראיתי את עבודתם, אנו ממלאים יחד הטבלה על הלוח:

פעולות הכהן	פעולות עזר לכהן
-------------	-----------------

(1) פרסו סדין של בוך
(בינו לבין העם)

(2) פשט ירד וטבל, עלה ונסחפג.

(3) הביאו לו בגדי זהב,

(4) ולבש וקדש ידיו ורגליו.

(5) הביאו לו את התמיד.

(6) קרצו,

(7) ומרק אחר שחיטה על ידו;

(8) קבל את הדם וזרקו.

(9) נכנס להקטיר קטרח של שחר,

(10) ולהטיב את הנרות,

(11) ולהקריב את הראש ואת האברים

(12) ואת החבתין

(13) ואת היין.

4. לאחר שמלאנו הטבלה, באים אנו להסביר המלים הקשות במשנה, כגון: "בוץ", "קרצו", "מרק".

5. חשוב שנסביר שהכהן עשה פעולות אלה בבגדי זהב, שכן הם פעולות הקיימות יום יום, ועושה הוא פעולות אלה באותם בגדים שהיה עושה בהם, בחול.

6. נסביר שהכה"ג עושה רק שחיטה (שאז נקראת היא על שמו. נדגיש שפירוש הדבר שהוא הוא שעושה השחיטה אע"פ שאחר גומר על ידו).
7. נעבור הלאה ונסביר את מעשה המנורה. אחר היה מנקה חמישה קנים מקני המנורה, עוד לפני הקטרת הקטורת, ואילו משנתנו ספרה לנו על מעשי הכהן, דהיינו מקטיר הקטורת ומיטיב את הנרות, כשהכוונה היא לשני הנרות הנוחרים. והואיל ואין המלאכה נקראת אלא ע"ש גומרה, והכה"ג הוא הגומר, נקרא הדבר על שמו.
8. נדגיש שוב ונראה שלמעשה הן בשחיטה (נקרא על שמו אע"פ שאחר גומר על ידו), והן בנרות שהוא הגומר, נקרא על שמו. ונשאל לכאורה סתירה! ונצפה שיענו התלמידים, שברגע ששחט הרוב, נחשב הדבר כאילו כולו שחוט, ולכן נקרא על שמו, אע"פ שאחר גומר על ידו. בעוד שקני המנורה, הוא המסיים, כדי שיקרא על שמו.
9. נאמר שהכה"ג מסיים בעשיית מנחת חביתין ונסוך היין, ונאמר שלא נכנס לזה הפעם, אלא כשנדבר בנושא מנחות ונסוך היין, בפעם אחרת.
10. נסביר את ענין המנורה - שהיא לפעשה סמל לחכמה, ודוקא הכהן מתעסק בה, לא רק בהדלקתה, אלא אף בסלוק הפסולת שבה. מה כל זה בא לסמל לנו? שלפני שניגשים אנו לבנות עצמנו מבחינת החכמה - התורה, עלינו חחילה לסלק מאיחנו הפסולת.
11. מהי הפסולת שעלינו לסלק? נקווה שהתלמידים יענו - החנהגות לא טובה. כלומר, יש לבנות התנהגות טובה כתנאי הכרחי, כבסיס ללמוד תורה.
12. נרשום על הלוח: דרך ארץ
(1) כבוד אב ואם

⋮

- ונבקש מהתלמידים שיפרטו דברים שהינם דרך ארץ שהם ההכרחיים. נדגיש שקניית דרך ארץ היא תוצאה של סלוק הפסולת - מידות רעות והתנהגות רעה, המסומלים בפעולת הכהן בניקוי קני המנורה.
13. נשאל אותם מה מסמל הדבר, שמישהו אחר מנקה חמשת הקנים והכה"ג רק גומר בניקוי השנים הנוחרים. נצפה לתשובה שזה מסמל שעלינו לעשות עיקר הניקוי בעצמנו, אם נעשה אנחנו הרוב נוכל לקבל סיוע מהרב ומהקב"ה, אך למעשה הרוב תלוי בנו ואנו אלה שאחראים על בנית עצמנו ואל לנו להסיל האחריות על מישהו אחר.
14. נסכם השעור ונאמר, שהדגשנו מה היו פעולותיו של הכה"ג בלובשו בגדי זהב (אצביע על הלוח להראות את שעשינו יחד), ושלמדנו מה מסמלת המנורה ונקווה שנזכה ליישם לימוד חשוב זה על עצמנו בעז"ה.

ה ע ר ו ת ב ש ו ל י ה ד ב ר י ם

מספר הערות שנאמרו לאחר השעור, עפ"י הזכרון, ובעזרת החברותא דוד רדומסקי:

- א. הפעלה התלמידים - קריאה עצמית של המשנה עם דף לכתיבה (לאחר הנחיה מדויקת). מעבר בין השורות תוך כדי עבודתם העצמית. הקפדה מיוחדת על כתיבה מסודרת.
 - ב. הוראה מעוררת - הפניית שאלות לתלמידים (אבי הכירם בשמותיהם הפרטיים!).
 - ג. ארגון החומר - טבלת הפעולות שנזכרו במשנה - מאירת עיניים, ומדברת בעד עצמה.
 - ד. תכנון הזמן - ראה סעיף 9 במערך. בגלל חוסר זמן החליט אבי, תוך כדי השעור, לוותר על סעיפים 6 ו-8, כי ראה צורך חשוב יותר להגיע למוטר ההשכל (שחידש בעצמו) הנלמד מהטבת הנרות (סע' 10-13).
 - ה. ערכים חינוכיים - בסעיף 12, לאחר הדוגמא של כבוד אב ואם (שמענו כמה הקפיד בעצמו במצוה זו), עבר לנושאים חברתיים שבין התלמידים לבין עצמם בישיבה תיכונית, כגון: הרמת יד, וכד'. זכורני שכל הכיתה הקשיבה קשב רב, ובדממה. ו. סכום השעור - החלק הענייני, תוך כדי שימוש בטבלה שעל הלוח. החלק המוסרי, תוך כדי תקוה לעתיד שנזכה ליישום הלימוד על עצמנו בע"ה.
- אבי הי"ד ראה יעודו כמורה ומחנך לילדי ישראל, ומכאן התייחסותו הרצינית ל"עבודה מעשית" שבמסגרת לימודי הכולל. ידע לרדת ממרומי הלימוד המעמיק בביהמ"ד, ללב חלמידי כיתה ח, ט, בישיבה התיכונית.
- הערותיו - הארותיו על השעורים הרבים ששמע במשך השנה, היו ברורות ומדוייקות. כולנו ידענו שכאשר אבי מנחה את שעורי חבריו, יש להתייחס לכל משפט בכל הרצינות.
- חובה קדושה עלינו למלא מקומו, כלפי אותם נערי ישראל שציפו לבואו בשנים הבאות, כמחנכם.

זלמן אטינגר

ר"מ כחות ה-ט